

۱۳۵۲۴۳۴
۲۴۱۵۱۷

قرآن و تربیت

(تفسیر موضوعی میان رشته ای قرآن و علوم)

جلد ششم

ابزارهای تربیتی - اعجاز تربیتی

و تفسیر تربیتی سوره های حمد، ناس، حجرات، فلق، عصر و کوثر

نگارش

دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

سرشناسه: رضایی اصفهانی، محمدعلی، ۱۳۴۱ -

عنوان و نام پدیدآور: قرآن و تربیت: (تفسیر موضوعی میان رشته‌ای قرآن و علوم)

مشخصات نشر: تهران: سازمان دارالقرآن کریم، نشر تلاوت، ۱۳۹۴ -

مشخصات ظاهری: ج .

شابک: دوره: ۵-۹۶-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸؛ ج: ۱-۳-۹۰-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸؛ ج: ۲-۰-۹۱-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸؛ ج: ۳-۰-۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۲-۹۵-۸؛ ج: ۴-۰-۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۲-۹۳-۴؛ ج: ۵-۱-۹۴-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸؛ ج: ۶-۸-۹۵-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر

یادداشت: فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

مندرجات: ج. ۱. کلیات، منابع، اهداف، اصول، عوامل، موانع و آسیب‌های تربیت. - ج. ۲. ابعاد تربیت در قرآن. - ج. ۳.

روشهای تربیت _ مراحل تربیت در قرآن. - ج. ۴. الگوهای تربیتی. - ج. ۵. آداب تربیتی. - ج. ۶. ابزارهای تربیتی،

اعجاز تربیتی و تفسیر سوره های حمد، ناس، حجرات، فلق، عصر، کوثر

شناسه افزوده: سازمان دارالقرآن الکریم، نشر تلاوت

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۶۸۱۰۸

● **عنوان:** قرآن و تربیت: (تفسیر موضوعی میان رشته‌ای قرآن و علوم) ج ۶ ابزارهای تربیتی، اعجاز تربیتی،

تفسیر تربیتی

● **مولف:** محمد علی رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران مرکز پژوهشی قرآن کریم المهدی

● **نوبت چاپ:** اول، ۱۳۹۴ (از محل اعتبارات سال ۱۳۹۳ کمیسیون تبلیغ و ترویج شورای توسعه فرهنگ قرآنی)

● **شمارگان:** ۲۰۰۰ جلد

● **قیمت:** ۱۰۰۰۰۰ ریال (اهدایی - غیر قابل فروش)

● **شابک:** ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۲-۹۵-۸

● **ناشر:** انتشارات تلاوت

● **نشانی:** تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت، جنب کوچه ستوده، ش ۳۹

● **شماره تماس:** ۰۲۱۷۷۶۳۵۵۰۰

فهرست مطالب

۱۳	 مقدمه
	فصل سیزدهم: ابزارهای تربیتی
۱۷	 ۱. مفهوم‌شناسی
۱۷	 ۲. تاریخچه
۱۸	 ۳. تقسیم‌بندی ابزارهای تربیتی
۱۹	 ۴. ابزارها
۱۹	 یک: ابزارهای مکتوب
۱۹	 الف) قلم، دوات و نوشته
۲۱	 ب) کتاب‌های آسمانی
۲۱	 ۱. قرآن کریم
۳۲	 ۲. تورات
۳۵	 ۳. انجیل
۳۷	 ۴. زبور داود علیه السلام
۳۸	 ۵. صحف ابراهیم علیه السلام
۳۹	 ج) احادیث معصومین علیهم السلام
۴۰	 د) نامه
۴۳	 ه) پرونده انسان در رستاخیز (نامه اعمال)
۴۷	 و) لوح محفوظ
۵۰	 ز) وصیت

۵۵	دو: مکان
۵۵	الف) محل عبادت
۵۵	اول: کعبه
۵۵	الف) کعبه اولین عبادت گاه مردم در جهان
۵۶	ب) بازسازی کعبه توسط ابراهیم و اسماعیل (ع)
۵۷	ج) آماده سازی و پاک سازی کعبه
۵۷	د) مقام ابراهیم (ع) محل نماز
۵۸	ه) کعبه خانه باستانی برای عبادت بشر
۵۹	دوم: مسجد
۶۱	۱. مسجد الحرام
۶۱	مسجد الحرام پایگاه اول معراج
۶۳	مسجد الحرام قبله مسلمانان
۶۴	جنگ در مسجد الحرام ممنوع
۶۵	پاسداشت مسجد الحرام
۶۶	کیفر حرمت شکنان مسجد الحرام
۶۷	برتری مؤمنان مجاهد بر خادمان مسجد الحرام
۶۹	۲. مسجد الاقصی
۷۰	۳. مسجد النبی (ص) و مسجد قبا
۷۲	۴. مسجد برقبر مردان الهی
۷۲	۵. مساجد زیان آور
۷۳	کارکردهای مسجد در اسلام
۷۸	آداب مسجد
۸۰	اقسام مسجد در اسلام
۸۰	سوم: محل عبادت ادیان دیگر
۸۱	ب) خانه های نورانی
۸۳	ج) شهرهای الهام بخش

فهرست مطالب ۹۵۸

۱. مکه	۸۳
مکان های مهم در مکه	۹۳
۱. مسجد الحرام:	۹۳
۲. کعبه:	۹۳
۳. صفا و مروه:	۹۳
۴. عرفات:	۱۰۲
۵. مشعر:	۱۰۲
۶. منی:	۱۰۲
۲. مدینه	۱۲۶
سه: زمان	۱۳۵
الف) ایام الله	۱۳۵
ب) اوقات نماز	۱۳۶
ج) زمان روزه	۱۴۱
د) شب قدر	۱۴۴
چهار: اعضای انسان	۱۴۷
پنج: تاریخ	۱۵۱
الف) قصص انبیاء	۱۵۱
ب) سرگذشت اقوام پیشین	۱۵۲
ج) سرگذشت شخصیت ها	۱۵۵
ششم: هدیه	۱۶۱
هفتم: ابزارهای تربیتی مافوق طبیعی (معنوی)	۱۶۳
۱. پروردگار متعال	۱۶۳
۲. فرشتگان الهی	۱۶۴
۳. فطرت انسان	۱۶۶

فصل چهاردهم: اعجاز تربیتی قرآن

۱. مفهوم شناسی	۱۷۱
۲. همآورد طلبی قرآن (تحدی)	۱۸۱

۱۸۳	پ: مرجع ضمیر «من مثله»
۱۸۶	۳. اعجاز علمی قرآن
۱۹۰	مبانی و معیارهای اعجاز علمی قرآن
۱۹۱	۴. اعجاز تربیتی قرآن
۱۹۱	الف) پیشینه
۱۹۲	ب) رویکردها در اعجاز تربیتی قرآن
۱۹۲	اول - وجود گزاره‌های علمی مطابق واقع (اخبار غیبی)
۱۹۲	دوم - ایجاد تغییرات (یا انقلاب) به وسیله قرآن
۱۹۳	سوم - استنباط نظام برتر از قرآن
۱۹۳	ج) مصادیق اعجاز تربیتی قرآن
۱۹۳	اول - اعجاز تربیتی قرآن تنظیم قوانین حقوق کودک
۱۹۹	دوم - اعجاز تربیتی قرآن در شیوه‌های تربیت و دعوت
	فصل یازدهم: تفسیر تربیتی
۲۰۷	اول: تفسیر سوره حمد با رویکرد تربیتی
۲۰۷	الف) سیمای کلی سوره
۲۰۹	ب) تفسیر عمومی
۲۲۰	ج) تفسیر تربیتی سوره حمد
۲۲۸	د) آموزه‌ها و پیام‌های تربیتی
۲۳۰	دوم: تفسیر سوره حجرات با رویکرد تربیتی
۲۳۲	الف) سیمای کلی سوره
۲۳۴	ب) تفسیر عمومی
۲۶۲	ج) تفسیر تربیتی
۲۸۶	د) آموزه‌ها و پیام‌های تربیتی
۲۹۰	سوم: تفسیر سوره ناس با رویکرد تربیتی
۲۹۰	الف) سیمای کلی سوره
۲۹۱	ب) تفسیر عمومی

فهرست مطالب ۱۱۵۸

۲۹۳	ج) تفسیر تربیتی
۲۹۸	د) پیام‌ها و آموزه‌های تربیتی
۲۹۹	چهارم: تفسیر سوره فلق با رویکرد تربیتی
۲۹۹	الف) سیمای کلی سوره
۳۰۰	ب) تفسیر عمومی
۳۰۲	ج) تفسیر تربیتی
۳۰۶	د) آموزه‌ها و پیام‌ها
۳۰۶	پنجم: تفسیر سوره عصر با رویکرد تربیتی
۳۰۶	الف) سیمای کلی سوره
۳۰۷	ب) تفسیر عمومی
۳۰۹	ج) تفسیر تربیتی
۳۱۶	د) آموزه‌ها و پیام‌ها
۳۱۷	ششم: تفسیر سوره کوثر با رویکرد تربیتی
۳۱۷	الف) سیمای کلی سوره
۳۱۸	ب) تفسیر عمومی
۳۲۱	ج) تفسیر تربیتی
۳۲۵	د) آموزه‌ها و پیام‌ها
۳۲۶	فهرست منابع

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾ (اسراء/۹)

مقدمه^۱

قرآن کریم کتاب هدایت بشر به سوی نور، آمده است تا مردم را از تاریکی های جهل، ظلم، شرک و... به سمت نور الهی رهنمون شود. مسیری که با تربیت انسان های ربانی ممکن است؛ از این رو تربیت ملازم هدایت، بلکه تربیت، مقام اجرایی هدایت الهی است که برای نهادینه کردن صراط مستقیم در بین مردم است.

از این رو قرآن به صورت گسترده به مباحث تربیتی (اهداف، مبانی، روش ها، اصول و...) پرداخته است بلکه کل آیات قرآن در پی تربیت انسان های الگو همچون پیامبران و پیشوایان معصوم است.

این نوشتار در پی آن است که مباحث تربیتی قرآن را به صورت ساختارمند و موضوعی به مخاطبان عرضه کند تا زمینه ساز شکل گیری تفسیر موضوعی میانه رشته ای در این حوزه باشد و گامی کوچک برای خدمت به قرآن و در جهت منویات مقام معظم رهبری - دامت برکاته - برداشته شود که فرمودند:

«ریشه و پایه و اساس علوم انسانی را در قرآن باید پیدا کرد. یکی از بخش های مهم پژوهش قرآنی این است».^۲

۱. این مقدمه در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳۰، دوم شوال ۱۴۳۲ در حرم امام رضا (ع) در شهر مقدس مشهد به نگارش درآمد.

۲. از بیانات مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۲۸ در دیدار با خواهران قرآن پژوه. (دفتر حفظ و نشر آثار حضرت

این کتاب بارها در مراکز علمی کشور تدریس و بازخوردگیری و اصلاح شده است. در سامان‌دهی آن برخی طلاب فاضل با ما همکاری کردند از جمله: حجج الاسلام نعمت الله صباغی، محمد امینی طهرانی، میثم ناطمی، ابراهیم رضایی آدریانی، نصرالله سلیمانی و... که از همه آنان تشکرمی کنم.

و نیز از همکاری و حمایت شورای گسترش فعالیت‌های قرآنی و سازمان تبلیغات اسلامی (بخش پژوهش سازمان دارالقرآن به ویژه جناب آقای تقی‌پور) سپاس‌گزاری می‌کنیم.

امید است این پژوهش مورد توجه فرهیختگان و دانشمندان علوم تربیتی قرار گیرد و برای جهت‌دهی به علوم تربیتی براساس قرآن مورد استفاده قرار گیرد.

از فرهیختگان حوزه و دانشگاه انتظار می‌رود نظرات سازنده خویش را در مورد این نگاشته، برای ما ارسال کنند.^۱

والحمد لله رب العالمین
محمدعلی رضایی اصفهانی
۱۳۹۳/۵/۱۹

۱. قم، خیابان سمیه، خیابان شهید رجایی، کوچه شماره ۴، پلاک ۷۷، تلفن ۰۲۵-۳۷۷۳۴۰۹۴